

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2015 birželis Nr.74

KVIEČIAME

Tauragnų miesteliui 760

**2015 m. birželio 26-28 dienomis kviečiame
į šventinius renginius, skirtus miestelio Gimtadieniui**

Šventės programa

26 dieną – Sporto šventė, skirta miestelio Gimtadieniui.

9 val. bėgimas Taurapilis – Tauragnai. Nuo 15 val. šaškių, šachmatų, smiginio varžybos kultūros namuose; Nuo 17 val. – tinklinio, krepšinio varžybos naujame sporto aikštyne (už kultūros namų).

Norintys dalyvauti registruojasi tel. 868281477 birželio 10-24 d. (sporto organizatorė Jūratė Šinkūnienė) arba 861820334 (bendruomenės pirmininkė Danguolė Grabauskienė).

Sporto šventę remia Utenos r. savivaldybė.

27 dieną – Kraštiečių šventė „Po Tauragnų dangum“

12.00-14.30 val. – šventė kultūros namuose. Tauragnų krašto Garbės piliečio vardo suteikimas.

Naisių vasaros teatro muzikinė programa „Dainuosma mudu abudu“.

Atminimo akmenis atidengimas. Vaikus (ir ne tik) kviečiame prie akmenis atsinešti muilo burbulų indelį ir visiems vienu metu paleisti į dangų bent 760 spalvingų burbulų.

14.30-16.30 val. – vaisės ir linksmybės seniūnaitijų kiemeliuose.

Veiks kūrybinis kiemelis, skirtas vaikams.

Koncertuos Utenos varinių pučiamųjų orkestras „Cinkas“ (vadovas Vytautas Latonas)

Nuo 14.00 val. galėsite aplankyti Muziejaus parodų salėje eksponuojamą tauragniškių darbų parodą.

Nuo 20.00 val. – vakaronė kultūros namų kieme. Koncertuoja liaudiškos muzikos kapela „Daumantų muzikantai“.

23.00 val. Šventiniai fejerverkai.

Šventės rėmėjai: „Magrės baldai“, įmonė „Agrenta“, UAB „Uorė“, Povilas Giedrys, Vigandas Jučius, UAB „Ežeraitis“, AB „Utenos melioracija“.

Informacinis rėmėjas – „Utenos apskrities žinios“.

Kviečiame dalyvauti ir tautodailininkus bei prekybininkus su savo produkcija.

28 dieną 11 val. šv. Mišios
Tauragnų Šv. Jurgio bažnyčioje.

Organizatoriai – Tauragnų seniūnija, Tauragnų kultūros namai, Tauragnų krašto bendruomenė

Birželio mėnesio jubilėjai Sveikiname!

60 metų sukaktį švenčia Vida Leikienė
iš Klykių;

70 metų jubilėjų pažymi Rimantas Andriusevičius iš Gaidžių k.;

75 metai sukanka Onai Vandai Šireikienei iš Žebriškių k.;

80 metų sulaukė Eugenija Veronika Ryliškienė iš Kalvių kaimo ir **Ona Šinkūnienė** iš Šimkūnų;

85 metai sukanka Elenai Barkuvienei iš Daunorių kaimo ir **Zofijai Kindurienei**

iš Liūniškių vns.

TEŠIAME PASAKOJIMUS APIE MŪSŲ KAIMUS

Bronė Juknevičienė

Maži Varniškių stebuklai

Kai važiauvau į Varniškių (antrųjų, nes iš viso yra keturios Varniškės) kaimą, vienintelė nuolatinė kaimo gyventoja Janina Kriugiškytė sakė laikytis Tauragno. Gal du kartus suabejojau, ar teisinga kryptimi važiuoju, ypač, kai įvažiauvau į miško keliuką, o jis vis žemyn eina... Kur aš nuvažiuosiu? O paskui keliukas pradėjo kilti aukšty, net baisoka pasidarė: jei susitiksiu kitą mašiną, kaip reikės prasilenkti? Kai kurie kaimo pastatai labai nepatogioje vietoje pastatyti, ant skardžių. Kodėl žmonės čia kūrėsi, kažin, ar kas dabar galėtų paaiškinti. Kiti etnografiniai mūsų rajono kaimai įsikūrę žymiai patogesnėse ir labiau „aiškesnėse“ vietose: Vaišnoriškė visai arti upės ir buvusio svarbaus vieškelio, Šuminai – nuostabioje vietoje prie ežero, Strazdų kaimas irgi, gal todėl juose ir sodybų buvo žymiai daugiau. Bet šiaip ar taip – Varniškių kaimo istorija skaičiuojama nuo XVIII a. antros pusės, tik sodybų čia buvo viso labo keturios. Kažkada čia įsikūrė pirmieji gyventojai, Vincentas ir Andrius Kriugiškiai – nuo senų laikų Varniškėse gyveno vien Kriugiškiai.

Janina Kriugiškytė nemažai gali papasakoti apie kaimą, išsaugojo daug senovinių daiktų. Sako, kad senų rakandų neišmėtė, turi daug. Kieme guli akmuo, kuriuo galėdavo girtis. Daug įvairiausių rakandų „yra visur iškaišiotų, jei išdėlios, tai išdėlios ne sau. Dabar jau niekas neišprašys, kiek išprašė“. Yra tėtės turėta lineika, pakinktai, vežimai, ir jų Janina nesiruošia parduoti. „Gal kada muziejų turėsiu, kai išeisiu pensijon?“ O kodėl ne? Įvairių rakandų tiek, kad būtų neblogas muziejus, būtų ką pažiūrėti. Pastatus apėjom, apžiūrėjom rakandus vėliau. O pirmiausia – kaimo istorija, pasakojama, deja, jau vienintelės nuolatinės kaimo gyventojos...

„Patys pirmieji gyventojai buvo Kriugiškiai. Vienas turėjo Jauniškytę iš Daunorių. Kitas žmoną net nuo Tverečiaus parsivežė, ne visai nuo

Tverečiaus, jos motina buvo iš ten, bet kaip tiem laikam, tai jau labai iš toli. Buvo keturios sodybos. Paskutinę, ketvirtą, Kriugiškis Pranas pasistatė jau po karo. Dabar pirmieji namai jau perstatyti. Mūsų trobos vienas galas sukirstas kirviu. Paskui užkuriom atėjo Šinkūnas iš Taurapilio.

Stovi iš kairės Pranas Kriugiškis, Vaclovas Kriugiškis, Šinkūnas Jonas, jo sūnus Jonas; sėdi Stefanija Kriugiškienė, Prano žmona, Julija Kriugiškienė, Vaclovo mama, jos marti Genė Elena, Alė Kriugiškytė. Apie 1978 ar 1979 m.

Tėvukas, Vaclovas Kriugiškis (1926–2012), buvo vedęs Genę Eleną (1935–2014) nuo Baluošo, netoli Strazdų kaimo. Tėtė visada norėjo į miestą, tai buvo jo svajonė. Sako, kad taip atsibodo žemė, net smirda. Gal todėl, kad tarnavo nuo mažų dienų, nuo 14 metų Grašiuos, pas Mačiulevičius, ir tarnavo daug metų. Iš pradžių vargo, buvo sunku, net ir valgyt prastai duodavo. Bet taip mieste ir neapsigyveno...

Vyrai dirbdavo miške, kirsdavo medžius, moterys pavasarį sodindavo pušes, ravėdavo. Čia dar iki kolūkių. Kolūkin buvo paimti visi ūkiniai pastatai. Paskui vėl buvo miškų ūkis. Šinkūnas jau nebėjo miškan, *kavoliavo*. Tėtė 1955 m. dirbo miške, o 1958 m. paskyrė eiguliu, mama prižiūrėjo bites, dar kitur dirbo. Kas kur nutverdavo, ten ir dirbdavo. O paskui jau visi tapo pensininkais. Močiutės, tėvo mamos, pensija buvo 12 rublių. Ot tai gyvenimas! Paskui kas mirė, kas išvažiavo. Taip ir likau viena nuolatinė kaimo gyventoja.

Vieta sodybom labai nepatogi. Didžiausias gospadorius buvo Juozas Šinkūnas. 1971 m. kaimas tapo etnografiniu. Į Rumšiškės, muziejų po atviru dangum, išvežė Šinkūnų klijimą, svirną.

Svirne buvo slėptuvė, bet padaryta taip, kad matuok kaip nori, nepastebėsi, kad slėptuvė vidury. Padaryta karo metais slėptis žmonėm ar gal turtui. Kas atvažiuoja, žiūri, matuoja, bet nesupranta, kur slėptuvė. Gudriai padaryta, žmonės buvo sumanūs.

Mūsų kaime, kai pradėjo po nepriklausomybės grąžinti žemę, žmonėm ilgai jos neatidavė, nes etnografinis kaimas. Net į seimą kreipėmės, kol atsikovojom. O mūsų gryčioj net filmas pastatytas, „Velnio sėkla“.

Žiemą kaime aš tik viena, o vasarą jau žmonių daugiau:

atvažiuoja Šinkūno namuos, Kriugišchio Kazimiero nupirkę vilniečiai vasarotojai, visai svetimi. Pakalnėj, kur naujai statyti namai, atvažiuoja tėtės sesuo. Kai nutraukia šildymą, atvažiuoja kaiman, daržus pasisodina. Užsiaugina, ko reikia. Išbūna gal iki rugsėjo vidurio, nuėmę daržus, vėl miestan išvažiuoja.

Turtingiausio gospadoriaus (valdė 50 ha žemės) sodyboj buvo tvartas, daržinė, klojimas su jauja, dūminė pirtis. Pirtyje prausdavosi visas kaimas, o aš dar ir dabar pasikūrenu, kai noriu. Jaujoj ir pečius yra, ir kartys, kur viską džiaudavo. Reikia atvažiuot pažiūrėt, kai bus Šinkūnai (jie gyvena Utenoje), tikrai atrakins, aprodys. Pas juos daugiausia išlikę senovinių pastatų.

Dūminė pirtis

Akmuo, kuriuo galąsdavo girnas

Šinkūnų sodyboj buvo daug gėlių. Palei namus buvo gėlių darželis, aptvertas statinių tvora. Mūsų darželis būdavo palei visą šlaitą. Dabar jau nebeturiu. Reikia būt namie, kad galėtum turėt. Kas gi ravės? 7 val. jau turiu būti darbe, pavasarį, kai sodinimas, grįžti pavargus. Darželiui laiko ir jėgų nebelieka.

Dar atsimenu, gal kai buvo 3–4 metukai, virtuvėj dar buvo asla. Elektra įvedė 1975 metais, o taip su lempom

pasišviesdavom, ir būdavo matos, guliu ant pečiaus ir skaitau, ir pamokas ruoši.

Visos kaimo moterys ausdavo. Kaimas garsėjo audėjom. Kurion gryčion žiemą nueitum, visose staklės stovi. Augindavo linus, kanapes irgi. Prisimenu, kai braukdavo kanapes močiutė, gal apie kokius 60-us metus dar turėjo kanapių. Naudojo audimui, vadelėm, pakinktam siūti. Daug kanapių neturėjo, bet pakinktam ir vadelėm užteko. Šinkūnas buvo *kavolis*, dar ir taboką augindavo, sukdamo kaimo vyrai visokiuos popieriuos ir rūkydavo. Mes ir Šinkūno šeimyna laikėm avis. Kazimieras Kriugiškis veltinius veldavo, yra ir varinis katilas, kuriame virindavo veltinius. Katilas buvo bendras, daug kas buvo bendra. Ir vytukai siūlam bendri: viena moteris tą turi, kita kitą – ir dalinas, kuriai ko reikia. Bites laikydavo, mes irgi turėjom. Aviliai buvo išskobti iš medžio. Mama prižiūrėjo ir savas, ir urėdijos bites. Dabar tų kaladinių avilių jau nebėra. Gale tvarto stovėdavo. Kiek vaikų bitės sukaptopdavo! Po tėvo mirties dar turėjau vienais metais bičių, bet širšinai apipuolė ir bitės išnyko. Pernai buvau sugavus spiečių, bet nepamaitinau, tai išskrido. Gal reikėtų pasiruošti porą avilių, norėtus turėti bičių.

Žmonės pas mus buvo sveiki, bet, kai susirgdavo, kreipdavos pas Žilėną prie Šeimaties. Jis buvo daktaras, bet nežinau, ar tikras, ar tik taip vadindavo. Žmonės pas jį važiuodavo, sako, kad gydydavo žolėm.

Kaimo žmonės spėdavo orus. Va, prie mūsų yra bala. Jei pavasarį vandens tuščia, tai vasara bus lietinga, o jei vandens pilna, atvirkščiai, bus vasara sausa. Vienas kaimynas, Šinkūnas, kaip koks astronomas, susirašydavo orus: kada kokia temperatūra, kokia audra ar perkūnija. Tada lygindavo, kokiais metais koks oras.

Siūlų džiovinimas Varniškių kaime. 1971 m.

Varniškės iš paukščio skrydžio

Jei atvažiuodavo svečių, vaikų prie stalo nesodindavo. Niekada. Gulim ant pečiaus ir žiūrime, liks mum valgyt ar ne. Jau daug ką iš vaikystės ir pamiršau.... “

Kol vaikščiojom po kaimą, nepaliko mintis, kad aplink daugybę kilometrų niekas negyvena. Kodėl čia įsikūrė kaimas? Gal žmonės ieškojo nuošalios vietos, gal bėgo nuo ko? O aplink tikrai netuščia, važiuodama mačiau gyvenamų sodybų, du kartus

ėjau klausti kelio, žmonės atvirai ir draugiškai bendravo, nors manęs ir nepažino. Tiesa, pasirodo buvau pas Grumbinienę pataikius, jų Alę Grumbinaitę prisiminiau iš mokyklos laikų, tai ji (mama) mane pažino, stebėjos, kokie reikalai atvijo į jų kraštą.

Buvo pats žibučių žydėjimas... Važiuodama atgal prie vienos pakriūtės net sustojau – niekada nei Labės pakrantėse, kur vaikystėj visada skindavom žibutes, nei prie Tauragno nesu mačiusi tokios jų gausybės ir tokio mėlynumo! Bet nenusiskyniau nė vienos, visas jų gražumas tegu lieka ten, kur ir turi būti...

Danguolė Grabauskienė

Sekminių tradicijos tęsimas

Važiuojant iš Tauragnų žvyrkeliu į Saldutiškio pusę, už kokių trijų kilometrų kairėje kelio pusėje galite pamatyti užrašą „Beržatilčio kaimas 1 km.“ Pavažiavus tuo keliuku jus pasitiks sodyba su dideliu išpuoselėtu kiemu ir tvenkiniu jame. Čia gyvena gausi, darbšti ir draugiška Juodvalkių šeima. Ir nors dabar sodyboje dažniausiai šeiminkauja tik viena sūnus Laimas, vasarą čia suvažiuoja būrys gausios šeimos vaikų ir anūkų. Ir kaipgi nesuvažiuos – juk taip smagu basomis pabėgioti po erdvų kiemą, pasisupti senelio padarytose sūpynėse, o ypač virš tvenkinio nutiestu lynu nučiuožti į kitą tvenkinio pusę.

Juodvalkių sodyba atvira ne tik saviems, bet ir svečiams – jau antri metai svetingi šeiminkai priima tauragniškius čia švęsti Sekminių. Susirenka ne tik tauragniškiai, bet ir aplinkinių kaimų gyventojai, kuriuos pakviečia švetingas, geros nuotaikos nestokojantis pagrindinis sodybos šeiminkas Laimas Juodvalkis.

Tą gegužės 23 dienos popietę oras buvo puikus, ir sodyboje susirinko apie 70 žmonių. Pakeliui į Beržatilčio kaimą besiganančioms karvutėms buvo uždėti vainikai. Tiesa, tai padaryti nebuvo lengva, karvutės, matyt, nepratusios prie tokių ceremonijų, nenorėjo arti prisileisti svetimų žmonių, nes šeiminkų nebuvo. Visgi tradicija buvo išlaikyta ir bent viena karvutė buvo papuošta berželių šakų ir gėlių vainiku.

Erdviame sodybos kieme Sekminių dainas dainavo, žaidimus žaidė Tauragnų kultūros namų folklorinis an-

samblis. Džiaugiamės, kad mokyklos vaikai visi labai norėjo dalyvauti ir apsirengę piemenukais. Ačiū jų mamoms, ant kurių pečių gula pagrindinis rūpestis, kai reikia surasti vaikams reikalingus drabužėlius arba juos pasiūti. Ačiū ir mokytojai Aldonai, kuri padeda vaikams puikiai išmokyti tekstus, pamoko žaidimų.

Vaišės, kaip ir priklauso senovėje, buvo suneštinės, todėl stalas tikrai buvo gausus ir įvairus. Man ypač patiko Ingos Šinkūnienės iškepta duona, ant kurios užsitempiau nepaprasto skonio naminio sviesto, kurio atnešė Ligita Balčiūnienė. Jau

tokio svieto ir skonį buvau pamiršusi. Taigi stalai lūžo nuo gėrybių, o dar laukė iš 150 kiaušinių kepama kiaušininė. Kepėjas jau tradicinis – Vidas Juknevičius. Visos kiaušininės ir suvalgyt nepavyko. Nepavyko išgerti ir visos arbatos, kurią nepaprastai kvapnią iš įvairių žolelių išvirė Gražina Grašienė.

Susirinkusius linksmino Tauragnų kapela, prie jų prisidėjo ir vienas iš sodybos šeimininkų – Kęstas Juodvalkis. Tiesa, šokančių nebuvo pulkai, matyt, sočiai pavalgįus šokti nebesinorėjo. Čia irgi buvo laikomasi senovinių tradicijų – per Sekmines sočiai pasivaišinti. Žmonės sakydavo: jei per Sekmines suvalgysi septynis virtinius, visus metus laimingas būsi.

Per Sekmines taip pat būdavo paprotys suptis sūpuoklėse, todėl ne tik vaikai, bet ir suaugusieji išbandė naujas sūpynes ir, žinoma, čiuožė lynu į kitą tvenkinio pusę. Besimaudančių dar neatsirado, juk tikrosios Sekminės tik sekmadienį, dar vieną dieną reikėjo pakentėti, o po Sekminių jau galima maudytis upėse ir ežeruose – sako, kad nei ligos puls, nei pikta dvasia prisikabins.

Popietė neprailgo, o saulelei riedant vakarop sukrutome namo. Tikimės, kad Beržatilčio kaimas ir kitamet aidės nuo *sekminėtojų* balsų.

Nuotraukose: **Sekminių akimirkos**

Valda Žebelienė Dar viena nepakartojama kelionė

Jau šeši metai gegužės mėnesį Tauragnų krašto bendruomenė vyksta į vienos dienos ekskursiją. Daug kur pabuvojom, daug ką pamatėm, tik pastaruosius dvejus metus mažėja žmonių susidomėjimas mūsų ekskursijomis. Būdavo važiuoja pilnas dviaukštis autobusas (69 vietos). Pernai į Vil-

nių, į Valdovų rūmus, Vilniaus universitetą ir Bernardinų sodą važiavo tik 57 ekskursantai. Šiemet buvo užsakytas 47 vietų autobusas, o vyko tik 43 žmonės. Važiavo nemažai asmenų ne iš mūsų bendruomenės.

Taigi gegužės 22-osios rytą jau 7 valandą prie Tauragnų kultūros namų stovėjo autobusas. Buvome pripratę, kad kasmet autobusas gerokai vėluodavo, o dabar jau laukė ekskursantų. Bendruomenės pirmininkė Danguolė supažindino keliaujančius su maršrutu ir numatomais aplankyti objektais, pasveikino Julijas, Elenas, Aldonas ir Ritas su vardo diena. Bevažiuojant link Vilniaus, ėmė lyti lietus. Kai kam sugedo nuotaika,

kadangi nebuvo pasiėmę skėčių, kurių vėliau tikrai nereikėjo. 10 valandą nuvykom į Seimo rūmus. Turėjom praeiti kontrolę kaip oro uoste. Rankines ir žmones tikrino aparatas. Išsigandau, kai praeinant pro vartus, ėmė pypsėti. Niekaip nesupratau kodėl, nes neturėjau jokių metalinių daiktų. Paskui tik atsiminiau, kad plaukai susegti nemažom metalinėm segėm.

Kai visi praėjom patikrą, mus pasitiko malonaus balso gidas, kuris papasakojo, kad pirmųjų Seimo rūmų konstrukcijos darbai buvo pradėti 1976 metais ir baigti 1980 metais. Tuometinė sovietinė valdžia rūmais mažai naudojosi, nes rinkdavosi tik 3-4 kartus per metus. Lietuvos nepriklausomybė buvo atkurta parlamento salėj. 2006 metais pradėta statyti nauja parlamento salė ir 2007 m. rugsėjo 10 d. iškilmingai atidaryta. Senoji parlamento salė naudojama šventiniams renginiams. Joje prisiekia naujai išrinkti seimo nariai. Pirmųjų rūmų pirmame aukšte yra Vitražo galerija ir Parlamento galerija. Antrame aukšte – Kovo 11-osios akto salė, Prezidento salė, Algirdo Mykolo Brazausko salė, 1990-2012 m. Seimo Pirmininkų portretų galerija, 1920-1940 m. Parlamento pirmininkų portretų galerija, Lietuvos Tarybos salė, Europos reikalų komiteto posėdžių salė. Išbandėm kėdžių minkštumą Prezidento salėj. Trečiame aukšte pabuvojom Konstitucijos salėj. Matėm, kokia stora Europos Sąjungos Konstitucijos knyga, kaip trys Tauragnų monografijos knygos, sudėtos viena ant kitos.

Antrųjų Seimo rūmų pirmame aukšte yra parodų galerija, antrame aukšte – Spaudos konferencijų salė, žurnalistų darbo kambarys, labai moderni ir kompiuterizuota Seimo posėdžių salė. Gaila, kad nepamatėme Seimo posėdžio, nes penktadieniais seimūnai susitinka su savo apygardų gyventojais. Nesusitikome su Milda Petrauskiene, kuri buvo išvykusi į Uteną. Jos padėjėja mums perdavė seimūnės linkėjimus ir didžiulį krepšį saldinių. Gaila, negalėjome apsilankyti Seimo valgykloje. Tikrai būtų buvę įdomu pamatyti, kokius patiekalus valgo tautos išrinktieji ir kiek kainuoja maistas.

Kol buvome Seimo rūmuose, baigėsi lietus, ir apie 12 valandą išvykome į Trakus, senąją Lietuvos sostinę. Ten mus pasitiko saulė ir geras oras. Kadangi neturėjom gido, tai pasklidom po Trakus kaip žydo bitės – kas kur. Vieni tuoj ėmė ieškoti kebabinės ir pavalgyti, kiti patraukė į Trakų pilį. Kai kas apsilankė gaisrinėje. Kadangi nenorėjome valgyti, tai besigrožėdami Galvės ežeru ir stūksančia pilimi nuėjome į salą.

Nustebino atstatyta pilis. Kai buvau prieš 32 metus, buvo tik vienas bokštas, kuriame buvo įrengta visa ekspozicija. Atsimenu, kad tada net kvapą užėmė nuo eksponatų įvairovės. Dabar jau to jausmo nepajutau, nes viskas išdėliota per visus pastatų aukštus. Aišku, buvo įdomu, bet stebuklo nebebuvo. Labai daug užsieniečių tądien lankėsi Trakų pilyje. Girdėjom kalbant lenkiškai, vokiškai, angliškai. Smagu, kad kitataučiai domisi mūsų Lietuvos istorija ir kad mes turim ką jiems parodyti.

Trakų pilies kampelyje

Gėrokai pavargę, grįžome į Vilnių, kur mūsų laukė apsilankymas Pinigų muziejuje. Ekskursantai pasidalinom į dvi grupes. Vieni ėjom į Pinigų muziejų, kiti apžiūrino senamiestį. Gidė mums papasakojo, kad muziejus įkurtas 1999 metais. Jis supažindina su pasaulio pinigų ir bankininkystės istorija, Lietuvos pinigais, bankininkystės raida mūsų šalyje nuo pirmųjų kredito įstaigų atsiradimo iki šių dienų.

Pinigų istorijos salėj – pinigų raida nuo seniausių jų formų – grūdų, kriauklių, kailių, gintaro – iki elektroninių pinigų. Šioje salėje lankytojai gali savarankiškai nusikalti suvenyrinę plokštelę, pasisverti ant specialių svarstyklių ir sužinoti, kiek jie kainuotų, jei pagal svorį būtų auksiniai, sidabriniai ar platininiai. Kuo didesnis svoris, tuo brangesnis žmogus. Juokingiausia, kad baltarusiškais rubliais kainuotume keliasdešimt milijardų, o eurai ar doleriai – tik 3 ar 4 milijonus. Šios salės grindyse įrengtame, upės vingį primenančiame Gugole (aut. Antanas Gerlikas) atsispindi nuolatinė pinigų kaita, o Le-

ono Pivoriūno kompozicija „Architektūrinė atodanga“ pagaminta iš sunaikintų Europos Sąjungos valstybėse galiojusių nacionalinių pinigų.

Šiuolaikinių pinigų salėje susipažinom su šiandien įvairiose valstybėse naudojamais banknotais ir monetomis. Apžiūrinėjant į specialius stalčius sudėtus skirtingų valstybių apyvartinius banknotus, video sienoje galima išvysti įvairios informacijos apie pasirinktą šalį. Lietuvos pinigų salė supažindina su Lietuvos DK, Lietuvos respublikos ir kitų kraštų monetomis, cirkuliavusiomis mūsų krašte. Matėme labai įdo-

mų dviejų studentų darbą. Jie pastatė piramidę iš vieno cento monetų. Tam panaudojo milijoną devynias monetas. Statinys sveria per 800 kilogramų. Jis įtrauktas į Gineso rekordų knygą. Užbaigdami ekskursiją, sprendėme testą ir laimėjome prizą – suvenyrinį banknotą su mūsų, tauragniškių ekskursantų, atvaizdu.

Kol kita mūsų grupė buvo muziejuje, vaikštinėjome Gedimino prospektu, buvom Katedroj vakarinėse mišiose, grožėjome senamiesčiu. Džiaugiuosi, kad vykau į šią ekskursiją, nes pamačiau daug įdomaus ir nepakartojamo. Vargu, ar kada dar teks pabuvoti Seimo rūmuose. Pinigų muziejuje norėčiau pavaikšėti be gidės ir viską gerai išstudijuoti. Taigi sakau visiems, kas nevažiovo, gailėkitės...

Prie Trakų pilies

Pinigų muziejuje

Išvykos

(informacija Danguolės Grabauskienės)

Gegužės 19 d. Klykių bibliotekoje vyksiamame Eugenijos Šimkūnaitės knygos „Receptų rinkinys“ pristatyme dalyvavo Tauragnų bibliotekininkė Nijolė Šuminienė, kuri papasakojo apie naująją knygą, priminė kitas išleistas ir skaitytojų mėgiamas Eugenijos Šimkūnaitės knygas.

Valda Žebelienė aukštaitiška tarme perskaitė E. Šimkūnaitės sakmę „Indrajas ir Salijas pykčiai“, o muziejininkė Gražina Grašienė susirinkusius pakvietė į vaistažolių arbatos degustaciją.

Nuotraukoje: **Po renginio Klykiuose**

Gegužės 10 d. Lentvaryje (Trakų r.) vyko III-asis Tarptautinis vaikų ir jaunimo teatrų festivalis „Mizanscenų pilis“. Vaidino vaikai iš Lenkijos ir Lietuvos miestų. Į šventę buvo pakviesta Tauragnų vaikų ir jaunimo teatro studija su O. Panku-Jašio pasaka „Miško siuvėjai“ (rež. Loreta Juškėnienė).

Tauragniškiams įteikta Pergalės deivės statulėlė bei Nominacija už nuotaikingą vaidybą ir aktorinius personažų gebėjimus. Visi kolektyvai apdovanoti prisiminimo dovanėlėmis ir saldžiais prizais.

Birželio 5 dieną mažieji artistai šią pasaką vaidino Kirdeikių laisvalaikio salėje, kur vyko Tėvo dienos minėjimas.

Gegužės 18 d. Ignalinos r. Rojaus kaime, A. Hrebnickio muziejuje, buvo paminėta Tarptautinė muziejų diena. Šventėje koncertavo kultūros namų moterų vokalinis ansamblis „Gelmė“, vadovaujamas Vilmos Valienės.

Birželio 6 dieną Tauragnų skyriaus folklorinis ansamblis (vadovės Vilma Valienė ir Danguolė Grabauskienė) dalyvavo Panevėžio r. Bernatonyse vykusioje regioninėje folklorinių ansamblių šventėje „Ant kalno klevelis“.

Birželio 7 dieną kultūros namuose koncertavo žavingas Lietuvos mecosopranas **Judita Leitaite**.

Susirinkę dainininkės talento gerbėjai klausėsi labai įvairių dainų ir buvo sužavėti charizmatišku atlikimu, nuoširdžiu bendravimu.

Koncerto pabaigoje dainininkė atliko vieną iš savo mėgstamiausių dainų – „Pirkit mano žibuokles“.

Autografai po koncerto

Tęsiame rubriką „Kai aš mažas buvau...“

Šios dvi mergytės – Jolana (g. 1965) ir Rasa (g. 1967) Atkočiūtės labai rimtai ruošėsi vairuoti transporto priemones, nesvarbu, kokias. Fotosesija su motociklu ir mašina vyko Anykščių r. Puodžių kaime, kur jų tėtė Vladas Atkočius dirbo kolūkio pirmininku.

Mergaitės (tuomet gal buvo 1969 m.) užsigeidė, kad jas tėtė pavežiotų kolūkio motociklu. (Nuotraukoje kaip tik matyti jo ratas). Sesutės puikiai žinojo, kad motociklu važiuoti galima tik su šalmais, todėl pačios pasiruošė kelionei. Kaip neišpildys šito noro, kai viskas sutvarkyta taip, kaip ir turi būti! Motociklas gerai, bet mašina irgi neprastai. Šiek tiek anksčiau V. Atkočius gavo paskyrą pirkti mašinai. Nusipirko „Moskvičių“. Mašina nauja, graži (spalva buvo mėlyna), todėl ir atrodyti reikia atitinkamai, t.y. pasipuošus. Vyresnioji, Jolana, kai šiek tiek paaugo, kur nors važiuodama visada pasiimdavo sąsiuvinį, pieštuką ir registruodavo visų mašinų, su kuriomis prasilenkdavo, nume-

rius. Kaip tikra kelių inspektorė!

Kol gyveno Anykščių r., mergaitės prižiūrėjo auklė, atvažiavusi net iš Molėtų. Abu tėvai dirbo, jokių darželių nebuvo, todėl jaunos šeimos vertėsi, kaip kuri išmanė ir kokias turi turėjo galimybes. Pasirodo, tais laikais net ir auklę susirasti buvo problema. Jolanos ir Rasos auklė Filomena buvo surasta tik pagal pažintis.

I Tauragnus šeima persikėlė 1972 metais. Nuotraukoje Rasa, gal penkerių, moko savo draugą Vaidą (jis ir dabar gyvena Tauragnuose, gal pažinsit, kas tas kavalierius), kaip reikia kažką nupiešti ar nulipdyti iš plastilino, tėvai jau neprisiminė. Rasa aiškino linksmai ir suprantamai, nes ji juk vyresnė ir viską moka, bet Vaidas nesuprato... O gal jis savaip norėjo piešti.... Šiaip ar taip, mokymo rezultatas matyti nuotraukoje...

Nuotraukose ne tik mielos mergytės, įdomios emocijos, šeimos gyvenimas, bet seniai praėjusių metų realijos, gal nelabai suprantamos jaunimui, bet mano kartos žmonėms puikiai žinomos. Tai jau istorija.

Mieli laikraščio skaitytojai, Jūs tikrai turite įdomių vaikystės nuotraukų. Atneškite, pasiūlykite, labai lauksiu.

Bronė Juknevičienė

Prie Moskvičiaus

Joninėms artėjant

Pasidomėjome, kaip skirtingose šalyse švenčiamos Joninės (informacija iš interneto).

•Joninių šventimas Brazilijoje prasideda likus savaitei iki pačių Joninių, o baigiasi – savaitę po jų. Joninės čia sutampa su liūčių sezonu, o žmonės jos metu dėkoja šventam Jonui už žemę atgaivinantį lietų. Beje, Pietų pusrutulyje gyvenantiems brazilams, kaip ir australams tai – ne vasaros, o žiemos šventė.

• Pasak bulgarų, Joninių rytą patekėjusi saulė iš tikrųjų šypsosi ir žaidžia. Kas ją tokią pamatys – bus sveikas visus metus. Taip pat šioje šalyje tikima, kad saulėtekio metu, prieš iškrentant rasai surinktos žolelės turi daugiau gydomųjų galių.

•Danai Joninių naktį ant laužo degina iš šiaudų pagamintą ir senais skarmalais aprengtą „raganą“, taip simboliškai ją pasiųsdami į tą naktį neva vykstančią raganų puotą.

•Estijoje Joninių naktį uždegtas laužas, tikėta, saugo nuo gaisro namus ištisus metus. Kuo didesnis laužas – tuo stipriau jis atbaido piktąsias dvasias.

•Suomiai Jonines švenčia nebūtinai birželio 23-24 dienomis. Nuo 1955-ųjų ši šventė visada švenčiama šeštadienį, tarp birželio 20 ir 26 dienos. Suomiai, kaip ir lietuviai, Joninių naktį ieško mistinio paparčio žiedo bei lobį ženklinančios paparčio sėklos. Tiesa, kadangi per Jonines šioje šalyje tvyro baltosios naktys, kai sutemsta tik vos vos, jie tai daro ne tamsiose gūdžiose giriose, o beveik dienos šviesoje.

•Latviai Joninių dieną savo jonus (latviškai – janius) puošia ažuolo lapų vainikais, o savo automobilius – bent mažute ažuolo šakele su lapais.

•Portugalijoje populiariu per Jonines į šventę atsinešti žydintį česnaką arba mažą plastikinį plaktuką. Juo suduodama per galvą artimiesiems ir draugams – „sėkmei“.

O kiek Jonų ir Janinų gyvena mūsų miestelyje?

Nepavykusi pamoka

Suskaičiavome. Pasirodo, aštuoniolika: septynios moteriškos giminės atstovės ir vienuolika vyrų. Taigi nors šioje srityje vyrų turime daugiau. Sveikiname visus!

IDOMU

Šią Naisių teatro muzikinę programą Jūs matysite birželio 27 dieną Kraštiečių šventės metu. Programoje aktoriai atlieka dainas nuo lietuvių liaudies iki dainuojamosios poezijos.

Liepos 3 d. Tauragnų kultūros namuose matysite Utenos „Žaliaduonių“ teatro spektaklį „Už durų“.

Tai lietuvių dramaturgo Virgilijaus Veršulio vienos dalies spektaklis, pasakojantis apie dviejų skirtingų kartų žmonių skausmingus likimus, baimę ir kartu norą bendrauti, nemokėjamą, bet didelį vidinį poreikį susikalbėti ir suprasti vienas kitą.

Vaidina Alvydas Danauskas ir Justina Mandrijauskaitė-Joneckienė.

Režisierius Šarūnas Kunickas.

Kaina 1,45 Eur.

Kelintą val. vyks spektaklis, bus suderinta vėliau. Sekite skelbimus.

AKTUALIJOS

**Dėl uždaramų kelių Lietuvos automobilių ralių
čempionato III etapo varžybų „Samsonas
Motorsport Rally Utena-2015“ metu**

Birželio 13 d. (šeštadienis)

Kelyje „Utena–Minčia“ - kelio atkarpa Ruzgiškės-Rukšėnai – 2 km. Eismas uždaromas 9.30 val., atidaromas 13.00 val.

Kelyje „Tauragnai-Kuktiškės“, kelio atkarpa - 3.5 km. nuo Tauragnų miestelio į Kuktiškes. Eismas uždaromas 10 val., atidaromas 13.30 val.

Kelyje „Minčia–sankryža Šlepečiai–Paberžės k.“, kelio atkarpa 6 km. Uždaromas kelias į Šlepečių pusę 14.30 val., atidaromas 18.30val.

Birželio 23 d. 11-13 val. į Tauragnus atvyksta Mobili sveikatos stotelė (prie kultūros namų). Jūsų laukia vaizdinės medžiagos pristatymas, bus matuojamas kraujo spaudimas, apskaičiuojamas kūno masės indeksas, galėsite išgirsti daug reikšmingų patarimų sveikos gyvensenos klausimais, susidomėjusiems bus pristatoma šiaurietiško ėjimo ALFA technika.

Taip pat galėsite dalyvauti viktorinoje ir laimėti malonių smulkmenų.

Susitikimą su gyventojais organizuoja Utenos rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras.

Tokį šiukšlyną Giedrė Tubelienė rado vieną rytą poilsiavietėje prie Tauragno ežero. Tai buvo rytas po abiturientų išleistuvių. Žinome ir kurios Utenos mokyklos abiturientai paliko tokį *jovalyną*. Škart neskelbsime.

Atsiuntusi nuotrauką Giedrė pasidžiaugė, kad bent tauragniškaiai tokios netvarkos nėra palikę ir kviečia visus būti savo miestelio šeimininkais, puoselėti aplinką, nešiukšlinti ir sudrausminti tokius, kurie taip daro.

Jeigu patys to negalite ar nenorite padaryti, praneškite Giedrei, kuri yra atsakinga už tvarką poilsiavietėje.

Tą patį galima pasakyti ir apie naująjį sporto aikštyną už kultūros namų. Džiaukimės, kad turime kur aktyviai praleisti laisvalaikį, tausokime įrengimus, o žmonės, gyvenantys netoli aikštyno, dar pasakytų – nesikeikime taip baisiai, kad net ausys linksta girdintiems. Jeigu jau be keiksmazodžių gyventi sunku, darykime tai bent tyliai, o dar geriau – mintyse... Bet ar tikrai nebegalime gyventi be keiksmazodžių?

Kaip jau rašėme, liepos 31 – rugpjūčio 1-2 d. organizuojama ekskursija į Ventspilį, kur kaip tik vyks miesto šventė. Nakvynė ten pat (kaina parai 49 Eurai keturiems žmonėms). Kelionės kaina apie 15 Eur (ne bendruomenės nariams ir rėmėjams). Saviems dalį dengsime iš bendruomenės lėšų.

Šiuo metu jau užsirašė 78 žmonės (vietų 69), tačiau iš patirties žinome, kad nemažai „nubyra“, tad iki **liepos 12 d.** prašome atnešti pinigus už kelionę (bendruomenės pirmininkei arba Valdai Žebelienei).

ATA Seniūnijoje

gegužės mėn. mirė

BRONTUS ANTANAS TRINKŪNAS, 74 metų,

Stūglių k.

APOLIONIJA STRAZDIENĖ, 81 metų,

Tauragnai.

Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos Dainiaus Atkočiūno, Kęstučio Danausko, Kristinos Levčenkienės, Linos Paukštienės, Janės Šinkūnienės, Sauliaus Šinkūno, Žymanto Trimonio, Giedrės Tubelienės taip pat iš asmeninių bei muziejaus archyvų;

Redagavo ir maketavo

Danguolė Grabauskienė

Spausdino Utenos spaustuvė